

ΣΕΒ: Παρότι αυξάνονται οι ελληνικές εξαγωγές, υπάρχει στασιμότητα της διείσδυσής τους στις παγκόσμιες αγορές

2019/01/29 15:00 στην κατηγορία LOGISTICS

Το 2000 το παγκόσμιο εμπόριο ανερχόταν σε ονομαστικές τιμές σε 7 τρισ. ευρώ και το 2017 σε 15,7 τρισ., σημειώνοντας μια αύξηση κατά 124%, αναφέρει ο ΣΕΒ στο δελτίο για την ελληνική οικονομία. Αντίστοιχα, οι ελληνικές εξαγωγές διαμορφώνονται σήμερα σε 32 δισ. έναντι 13 δισ. το 2000.

Ως ποσοστό, όμως, των παγκόσμιων εξαγωγών ανέρχονται σε 0,184%, στο ίδιο περίπου επίπεδο των αρχών της 10ετίας του 2000, αν και η τάση στη σημερινή συγκυρία είναι ανοδική.

Παρατηρείται, λοιπόν, ότι, παρά τη δυναμική αύξηση των ελληνικών εξαγωγών κατά 16 δισ. περίπου την ίδια περίοδο, με τις ελληνικές εξαγωγές να διαμορφώνονται σε 28,9 δισ. το 2017 από 12,7 δισ. το 2000, η εξαγωγική επίδοση της ελληνικής οικονομίας σε σχέση με τις άλλες χώρες στην παγκόσμια οικονομία **παραμένει ουσιαστικά σε στασιμότητα την τελευταία 20ετία.**

Το θετικό συμπέρασμα είναι ότι ο βαθμός διείσδυσης της ελληνικής οικονομίας στην παγκόσμια αγορά επιδεικνύει διαχρονικά αξιοσημείωτες αντοχές. Αυτό, όμως, οφείλεται, κυρίως, στον εξαπλασιασμό περίπου των εξαγωγών καυσίμων τις δύο τελευταίες δεκαετίες, με αποτέλεσμα σήμερα οι **εξαγωγές καυσίμων να ανέρχονται στο 1/3 περίπου των ελληνικών εξαγωγών**, αντισταθμίζοντας σε μεγάλο βαθμό την σχετικά ασθενική εξαγωγική διείσδυση των αγροτικών και βιομηχανικών εξαγωγών στην παγκόσμια οικονομία.

Χωρίς τις εξαγωγές καυσίμων, το μερίδιο των ελληνικών εξαγωγών στην παγκόσμια οικονομία μειώνεται στο 0,143% το 2017 από 0,174% το 2000. Αυτό συμβαίνει διότι παρά τη σημαντική αύξηση των ελληνικών εξαγωγών χωρίς καύσιμα, οι αντίστοιχες εξαγωγές στην παγκόσμια οικονομία αυξανόντουσαν με ταχύτερους ρυθμούς.

Στο αποτέλεσμα αυτό συνετέλεσαν η τεράστια απώλεια ανταγωνιστικότητας (-17,4%) την 10ετία της εφήμερης ευημερίας (2000-2009), η επίπτωση της παγκόσμιας χρηματοοικονομικής κρίσης και ύφεσης (2008-2009) στην κρίση ελληνικού χρέους το 2010 και η βαθιά αναπροσαρμογή της ελληνικής οικονομίας έκτοτε όταν, μέσα σε

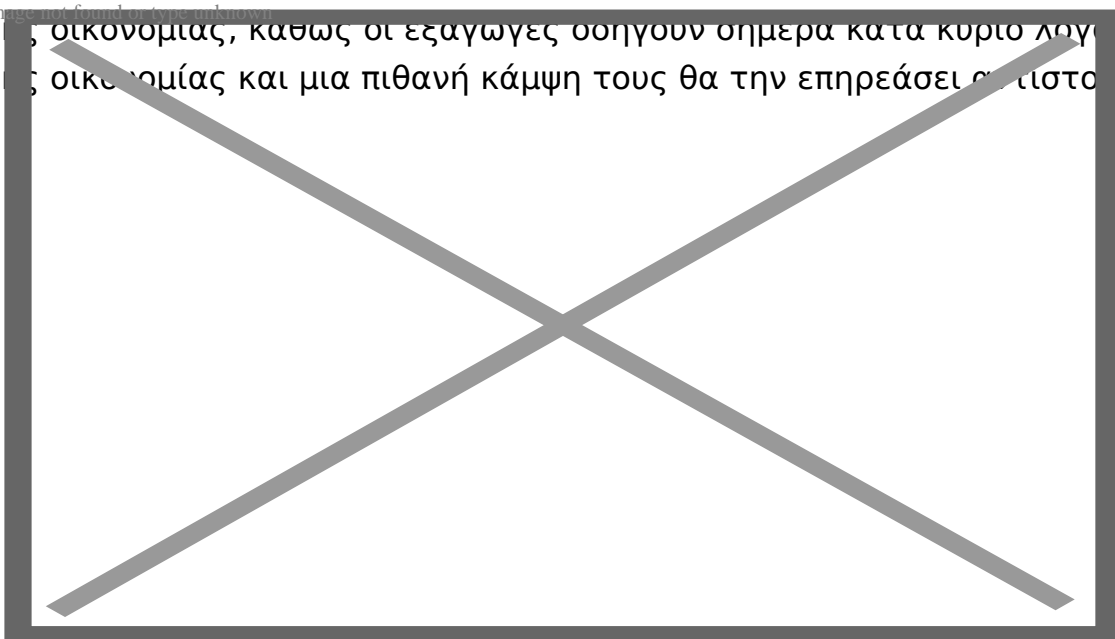
τρία χρόνια, σημειώθηκε μείωση του ΑΕΠ, των εισαγωγών και των επενδύσεων κατά -25%, -40% και -60% αντιστοίχως, οι τεράστιες δυσκολίες στην τραπεζική χρηματοδότηση της οικονομίας που συνεχίζονται μέχρι και σήμερα, η απώλεια εμπιστοσύνης και η φυγή κεφαλαίων στο εξωτερικό με αποκορύφωμα την επιβολή περιορισμών στην κίνηση κεφαλαίων το 2015, και, βεβαίως η συνακόλουθη περιθωριοποίηση της χώρας στα χρόνια της κρίσης.

Ειδικότερα, οι εξαγωγές (χωρίς καύσιμα και πλοία) έχουν διπλασιασθεί (σε ονομαστικούς όρους) από το 2000 από 12 σε 22 δισ. περίπου το 2018 (ή 2017), με 6 δισ. να έχουν προστεθεί μέχρι το 2008 και 4 δισ. από το 2015 και μετά.

Η ανάκαμψη αυτή οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στις πολιτικές που εφαρμόστηκαν τα προηγούμενα χρόνια στο πλαίσιο των τριών προγραμμάτων δημοσιονομικής προσαρμογής τα οποία έφεραν αποτελέσματα και ωφέλησαν την ελληνική μεταποίηση.

Και γι' αυτό πρέπει να συνεχίσουμε με την ίδια και μεγαλύτερη επιμονή στον ίδιο δρόμο. σημειώνει ο ΣΕΒ, καθώς μένουν ακόμη πολλά να γίνουν στο πεδίο των διαρθρωτικών αλλαγών για μια οικονομία της παραγωγής και των εξαγωγών.

Στο ίδιο πλαίσιο, επισημαίνεται για μια ακόμη φορά ότι η παραγωγικότητα των διεθνώς εμπορεύσιμων κλάδων της οικονομίας πρέπει να είναι και το βασικό κριτήριο για τη διαμόρφωση του κατώτατου μισθού, όπως επηρεάζει τις αμοιβές στο σύνολο της οικονομίας, καθώς οι εξαγωγές οδηγούν σήμερα κατά κύριο λόγο στην ανάπτυξη της οικονομίας και μια πιθανή κάμψη τους θα την επηρεάσει αρνητικά.

Στη διάρκεια

της 20ετίας, το μερίδιο εξαγωγών αγροτικών προϊόντων (τροφίμων-ποτών/καπνών-λαδιού) έχει αυξηθεί ελαφρώς από 26% σε 28%, ενώ το μερίδιο των βιομηχανικών εξαγωγών μειώθηκε ελαφρώς από 66% σε 64%.

Οι εξαγωγές βιομηχανικών προϊόντων πάντως παραμένουν υπερδιπλάσιες σε αξία

από εκείνες των αγροτικών. Κατά την ίδια περίοδο, στις βιομηχανικές εξαγωγές, τα χημικά (φάρμακα, πλαστικά, κλπ.) και τα βιομηχανικά κατά πρώτη ύλη (αλουμίνιο, σίδηρο, τσιμέντο, κλπ.) έχουν υπερδιπλασιασθεί, ενώ τα μηχανήματα και ο εξοπλισμός μεταφορών έχουν αυξηθεί κατά 60%.

Αντιθέτως, τα διάφορα (ένδυση, υπόδηση, έπιπλα, κ.λπ.) παραμένουν στάσιμα, καθώς η παραγωγή τους διεθνώς μετατοπίζεται συνεχώς προς τις αναδυόμενες χώρες. Στην κατά 29% ανάκαμψη των εξαγωγών από το 2014 έως το 2018, οι 21 π.μ. είναι η συμβολή των βιομηχανικών προϊόντων, με τα βιομηχανικά κατά πρώτη ύλη (αλουμίνιο, σίδηρος, τσιμέντο, κλπ.) να αυξάνονται ταχύτερα από τις υπόλοιπες κατηγορίες βιομηχανικών εξαγωγών, καθώς και από τις εξαγωγές σε αγροτικά προϊόντα.

Τα στοιχεία αυτά είναι ενδεικτικά της μεγαλύτερης σημασίας που αποκτούν πλέον τα βιομηχανικά προϊόντα στην αύξηση των εξαγωγών, η ανταγωνιστικότητα των οποίων πρέπει να διαφυλάσσεται ως κόρη οφθαλμού.

Οι εξαγωγικές επιδόσεις της οικονομίας έχουν υψηλότερους πολλαπλασιαστές στην οικονομική ανάπτυξη όσο μικρότερο είναι το μερίδιο των εισαγωγών που χρησιμοποιούνται ως ύλη για τις εξαγωγές.

Το 2008, χωρίς καύσιμα και πλοία, οι εξαγωγές ανέρχονταν σε 16,5 δισ. και οι εισαγωγές σε 48,5 δισ. Το 2013, ενώ οι εξαγωγές παρέμειναν στο επίπεδο του 2008, οι εισαγωγές μειώθηκαν κατά 20 δισ., στα 28,5 δισ.

Αυτό αφορά, κατά μέγιστο λόγο, σε μείωση εισαγωγών καταναλωτικών προϊόντων και **αντανακλά την αποκλιμάκωση του δανεισμού** από το εξωτερικό και των μεγάλων δημοσιονομικών ελλειμμάτων, που χρηματοδοτούσαν την κατανάλωση πριν την κρίση.

Έκτοτε, η αύξηση των εισαγωγών συμβαδίζει grosso modo με την αύξηση των εξαγωγών, καθώς ο λόγος εισαγωγών προς εξαγωγές διατηρείται σταθερός στο 175%. Ο λόγος αυτός αντανακλά μια ιδιαίτερα εύθραυστη ισορροπία, μιας και οι επενδύσεις (σε μέγεθος και είδος) δεν έχουν φτάσει ακόμα στο σημείο να υποκαταστήσουν με διαχρονικότητα σημαντικό μέρος των εισαγωγών.

Μια σύγκριση της χώρας μας με την Ισπανία και την Πορτογαλία όσον αφορά στις εξαγωγικές επιδόσεις (χωρίς καύσιμα και πλοία) δείχνει ότι και οι τρεις χώρες αύξησαν τις εξαγωγές τους κατά 6 π.μ. του ΑΕΠ η καθεμία την περίοδο 2000-2008.

Έκτοτε παραμένουν στα επίπεδα του 2008, με τις εξαγωγές προς ΑΕΠ να διαμορφώνονται σε 16%, 29% και 23% στην Ελλάδα, την Πορτογαλία και Ισπανία αντιστοίχως.

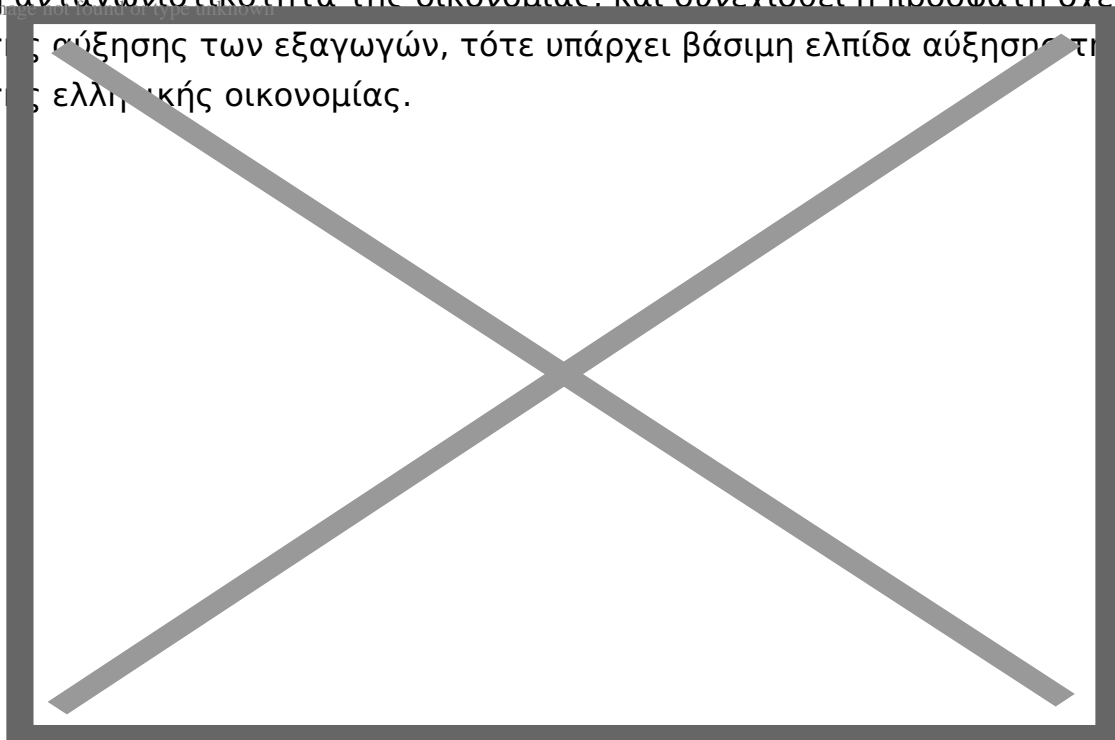
Ο ρυθμός αύξησης των εξαγωγών διαμορφώθηκε την περίοδο 2008-2018 σε 33%, 46% και 43% στην Ελλάδα, Πορτογαλία και Ισπανία αντιστοίχως, καθώς η επίπτωση της κρίσης ήταν μεγαλύτερη στην Ελλάδα και η ανάκαμψη των εξαγωγών καθυστέρησε, όπως καθυστέρησε και η έξοδος της Ελλάδας από τα Μνημόνια.

Από το 2014, όμως και μετά, **η αύξηση των ελληνικών εξαγωγών επιταχύνθηκε και διαμορφώθηκε σε 31%**, όταν στην Πορτογαλία και την Ισπανία η αύξηση των εξαγωγών περιορίστηκε σε 22% και 15% αντιστοίχως, με την Ελλάδα να καλύπτει σε μεγάλο βαθμό το έλλειμμα της εξαγωγικής επίδοσης από το 2008 και μετά.

Και στις τρεις χώρες, τέλος, καταγράφεται αύξηση των εισαγωγών (χωρίς καύσιμα και πλοία) κατά 1 π.μ. του ΑΕΠ μεταξύ 2000 και 2018.

Τα στοιχεία αυτά δείχνουν ότι ναι μεν η εξωστρέφεια στην Πορτογαλία και Ισπανία είναι μεγαλύτερη από εκείνη της Ελλάδας, αλλά και στις τρεις χώρες, δεν έχει γίνει καμία ουσιαστική πρόοδος στην αύξηση της εξωστρέφειας από το 2008 και μετά.

Στην παγκόσμια οικονομία σήμερα κυριαρχεί η Κίνα, όχι μόνο λόγω του χαμηλού εργατικού κόστους αλλά και λόγω των επενδύσεων στις νέες τεχνολογίες που αυξάνουν την παραγωγικότητα της εργασίας. Στο πλαίσιο αυτό, εάν δεν διαταραχθεί η ανταγωνιστικότητα της οικονομίας, και συνεχισθεί η πρόσφατη σχετική επιτάχυνση της αύξησης των εξαγωγών, τότε υπάρχει βάσιμη ελπίδα αύξησης της εξωστρέφειας της ελληνικής οικονομίας.

Ανοδικά

συνέχισε να κινείται ο κύκλος εργασιών στη μεταποίηση πλην πετρελαιοειδών τον Νοέμβριο του 2018 (+5,6% και 4,8% το 11μηνο του 2018), κυρίως λόγω των

πωλήσεων στην εξωτερική αγορά(+12,2%), ενώ και στην εσωτερική αγορά οι πωλήσεις κινήθηκαν θετικά (+1%), παρά την υποχώρηση των επιχειρηματικών προσδοκιών στη βιομηχανία στην Ελλάδα και γενικότερα στην Ευρώπη το τελευταίο τρίμηνο του έτους.

Η τάση που διαμορφώνεται στις βιομηχανικές πωλήσεις είναι θετική, αλλά ο ρυθμός ανόδου παρουσιάζει μικρή επιβράδυνση από τις αρχές του 2018.

Την ίδια ώρα, οι εξαγωγές αγαθών πλην καυσίμων και πλοίων παρουσίασαν αύξηση +12,1% τον Νοέμβριο του 2018 και +11,9% στο 11μηνο. Ωστόσο, η παράλληλη επιτάχυνση των αντίστοιχων εισαγωγών (+9,7% το 11μηνο) και η επιδείνωση του ισοζυγίου καυσίμων συνέβαλαν στη διόγκωση του εμπορικού ελλείμματος στα -€20,7 δισ. από -€18,2 δισ. το 11μηνο του 2017.

Αντίθετα, η άνοδος των εισπράξεων από υπηρεσίες (+10,3% στο 11μηνο), ιδίως από τον τουρισμό (+9,7% το 11μηνο), συνέβαλε θετικά στο συνολικό ισοζύγιο πληρωμών. Από την πλευρά της αγοράς εργασίας, τον Δεκέμβριο του 2018 τα στοιχεία του ΕΡΓΑΝΗ καταγράφουν μια εικόνα που σηματοδοτεί πλέον την υποχώρηση των επιδόσεων του 2018 σε σύγκριση με το 2017 στην καθαρή δημιουργία θέσεων εργασίας «στο νήμα», καθώς μέχρι και το Νοέμβριο οι επιδόσεις του 2018 ξεπερνούσαν αυτές του 2017.

Σε κάθε περίπτωση, **το 2018 η δημιουργία καθαρών θέσεων εργασίας ήταν ιδιαίτερα ισχυρή**. Από την άλλη πλευρά, η απότομη αύξηση των εγγεγραμμένων ανέργων τους τελευταίους μήνες του 2018 ακολουθεί τη μεγάλη εποχική αύξηση των θέσεων εργασίας το καλοκαίρι του 2018, ιδίως στον τουρισμό.

Αναφορικά με την εκτέλεση του προϋπολογισμού της κεντρικής κυβέρνησης, παρατηρείται υστέρηση, λόγω χρονισμού, στα έσοδα αποκρατικοποιήσεων, που αντιστάθμισε η συγκράτηση των επιστροφών φόρου. Η υστέρηση στην εκτέλεση του προγράμματος επενδύσεων και κυρίως στα έσοδα αντισταθμίστηκε από την αύξηση των φορολογικών και άλλων εσόδων έναντι του 2017 και πλησίον του στόχου, αλλά και τη συγκράτηση των πρωτογενών δαπανών.

Τα έσοδα από φόρο εισοδήματος και από ΦΠΑ έκλεισαν το 2018 με καλές επιδόσεις, ενώ οι δαπάνες μισθοδοσίας ενισχύθηκαν σημαντικά.

Σε ό,τι αφορά τις κοινωνικές δαπάνες είναι αξιωματικώς η μεγάλη ανακατάταξη ανάμεσα στα επιμέρους κονδύλια, αν και συνολικά κινήθηκαν λίγο αυξημένες σε σχέση με το 2017.

Τέλος, ο οίκος Standard & Poor's διατήρησε αμετάβλητη την αξιολόγησή του για την πιστοληπτική ικανότητα της Ελλάδας (στο Β+) με θετικές προοπτικές, δεδομένων των κινδύνων που εξακολουθεί να αντιμετωπίζει η ελληνική οικονομία, όπως η

επισφαλής ανταγωνιστικότητα, η πιθανή ανατροπή των μεταρρυθμίσεων στην αγορά εργασίας, τα κόκκινα δάνεια, καθώς και οι εκκρεμείς δικαστικές αποφάσεις αναφορικά με τις μεταρρυθμίσεις του συνταξιοδοτικού συστήματος.